

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 13P/7/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119200780
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Andrea Tomašovičová
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2022:2119200780.17

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava v konaní vedenom pred sudkyňou Mgr. Andreou Tomašovičovou, vo veci starostlivosti o maloleté deti: A. G., D.. XX.X.XXXX, M. G., D.. XX.X.XXXX, obe zastúpené: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, deti rodičov: matka O. G., D.. XX.X.XXXX, N. S. U. XXX, zastúpená: JUDr. Mária Jezerská, advokátka so sídlom Hlavná 42, Trnava, otec Ľ. G., D.. X.X.XXXX, N. P. XX/XX, Š., zastúpený: Mgr. Peter Kupka, advokát so sídlom Hlavná 23, Trnava, o zmenu výchovného prostredia maloletých detí, takto

rozhodol:

I. Súd zveruje maloletého A., D.. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti matky s účinnosťou od 31.1.2019, pričom obaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

Otec je povinný počnúc dňom 31.1.2019 platiť výživné na maloletého A., a to v období od 31.1.2019 do 31.8.2021 v sume 150 eur mesačne a v období od 1.9.2021 v sume 170 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

Otec je povinný zaplatiť zročné výživné na maloletého A. za obdobie od 31.1.2019 do 28.2.2022 v sume 5.674,84 eur, v pravidelných splátkach po 157 eur mesačne spolu s bežným výživným, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku, pod následkom straty výhody splátok.

Súd styk otca s maloletým A. neupravuje.

II. Súd zveruje maloletého M., D.. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti otca s účinnosťou od 31.1.2019, pričom obaja rodičia budú maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

Matka je povinná počnúc dňom 31.1.2019 platiť výživné na maloletého Jána, a to v období od 31.1.2019 do 30.11.2020 v sume 50 eur mesačne, v období od 1.12.2020 do 31.5.2021 v sume 100 eur mesačne, v období od 1.6.2021 do 31.1.2022 v sume 90 eur mesačne a v období od 1.2.2022 v sume 70 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca.

Matka je povinná zaplatiť zročné výživné na maloletého M. za obdobie od 31.1.2019 do 28.2.2022 v sume 2.491,61 eur, v pravidelných splátkach po 70 eur mesačne spolu s bežným výživným, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku, pod následkom straty výhody splátok.

Matka je oprávnená stretávať sa s maloletým M. každý páry týždeň v roku od piatku od 16.00 hod. do nedele do 16.00 hod, počas letných prázdnin každý kalendárny rok v dobe od 1.8. od 9.00 hod. do 31.8. do 17.00 hod., počas vianočných sviatkov každý nepárny kalendárny rok od 24.12. od 9.00 hod. do 26.12. do 19.00 hod. a každý páry kalendárny rok od 26.12. od 9.00 hod. do 1.1. nasledujúceho kalendárneho roka do 17.00 hod., počas jarných prázdnin každý páry kalendárny rok od pondelka v týždni jarných prázdnin od 9.00 hod. do soboty jarných prázdnin do 19.00 hod., počas veľkonočných

prázdnin každý nepárny kalendárny rok od piatka predchádzajúceho prázdninám od 9.00 hod. do Veľkonočnej nedele do 19.00 hod., počas jesenných prázdnin každý kalendárny rok od 29.10 od 9.00 hod. do 31.10. do 19.00 hod..

Matka si maloletého v čase začiatku styku prevezme v mieste bydliska otca a v čase skončenia styku maloletého v mieste bydliska otca odovzdá. Otec je povinný maloletého na styk s matkou riadne pripraviť.

Obaja rodičia sú povinní v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr 24 hodín pred začiatkom styku.

Pokiaľ by sa styk matky s maloletým nemohol zrealizovať z dôvodu na strane maloletého dieťaťa, je otec povinný matke poskytnúť náhradný termín na realizáciu styku s maloletým.

III. Súd týmto mení rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 8P 10/2016 - 28 zo dňa 24.5.2016 v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností voči maloletým deťom.

IV. Súd ukladá matke, otcovi a maloletému M. výchovné opatrenie spočívajúce v povinnosti podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu poskytovanému im akreditovaným subjektom TENENET o.z., IČO: 42 255 015, Oravská 4, Senec, v rozsahu 20 hodín pre každého z nich (otca, matku a maloleté dieťa, teda 3 x 20 hodín) a to v období 6 mesiacov s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku, za účelom zlepšenia vzájomnej komunikácie medzi rodičmi ohľadom výchovy a starostlivosti o maloletého M., usmernenia rodičov ohľadom ich spoločnej zodpovednosti za výchovu a vývin maloletého a zlepšenia vzájomnej komunikácie medzi matkou a maloletým M..

V. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

VI. Štát má voči matke a voči otcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Matka sa návrhom doručeným súdu dňa 31.1.2019 domáhala zmeny rozhodnutia, ktorým boli maloleté deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov keď pôvodne žiadala, aby bol maloletý A. zverený do jej osobnej starostlivosti a maloletý M. do starostlivosti otca. Matka na pojednávaní dňa 7.5.2019 zmenila svoj návrh a žiadala, aby jej bol zverený aj maloletý M. s tým, že otcovi bude uložená povinnosť prispievať na výživu každého dieťaťa po 150 eur mesačne. Túto výšku výživného na deti neskôr na pojednávaní dňa 26.9.2019 zmenila na 170 eur na A. a 130 eur na M., maloletého A. pritom navrhovala zveriť jej s účinnosťou od podania návrhu a maloletého M. s účinnosťou od vyhlásenia rozsudku. Na poslednom pojednávaní matka predniesla návrh ktorým žiadala, aby jej bol maloletý A. zverený do osobnej starostlivosti a aby bol otec zaviazaný platiť výživné na A. vo výške 170 eur od 1.2.2019, vo výške 200 eur od 1.9.2021 a vo výške 220 eur od 1.2.2022 s tým, že styk maloletého A. s otcom nebude upravený, zároveň žiadala aj maloletého M. zveriť do svojej osobnej starostlivosti, otca zaviazat' platiť výživné na M. s účinnosťou od právoplatnosti rozhodnutia vo výške 170 eur, a upraviť mu styk s v rozsahu, aký sám v priebehu konania navrhoval.

2. V návrhu matka uviedla, že jej manželstvo s otcom detí bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 8P/10/2016-28 zo dňa 24.5.2016, ktorým boli maloleté deti A. a M. zverené do striedavej starostlivosti oboch rodičov. Otec po rozvode prestal s ňou komunikovať ohľadom výchovy detí a začal ich zaťažovať porozvodovými záležitosťami, manipuluje s deťmi a nepekne sa o nej vyjadruje. Jeho neustále vyhrážanie dospelo až k tomu, že deti sa od seba úplne odcudzili. Otec svojim správaním presvedčil M., že vyhrážanie a vydieranie je normálne správanie, preto aj M. sa voči nej správa tak, že sa vyhráža svojou smrťou, že ho nemá rada a nenávidí ho, že ho nebaví žiť, čím si vynucuje pozornosť a manipuluje so všetkými. Matka si založila novú rodinu, ktorú otec svojim správaním narúša, preto bola nútená odsťahovať sa. Maloletý A. prejavil vôľu zostať s matkou a syn M. zase prejavil vôľu zostať s otcom. Striedavá starostlivosť teda nefunguje tak, ako by mala.

3. Otec reagujúc na návrh matky na pojednávaní dňa 7.5.2019, nesúhlasil s návrhom zveriť jej obe deti do starostlivosti keď naopak žiadal, aby obe deti boli zverené do jeho starostlivosti a matke aby bolo

určené najnižšie výživné. Na pojednávaní dňa 26.9.2019 otec zmenil svoj návrh aby mu boli obe deti zverené do starostlivosti a žiadal, aby bol maloletý A. zverený do starostlivosti matky a maloletý M. do jeho starostlivosti s tým, že by bol zoširoka upravený styk oboch detí tak, aby deti spolu trávili každý víkend striedavo u jedného z rodičov. Otec na pojednávaní dňa 25.2.2021 zmenil svoj návrh a žiadal, aby bol maloletý M. zverený do jeho osobnej starostlivosti a matke aby bol upravený styk s dieťaťom, výšku vyživovacej povinnosti matky ponecháva na úvahe súdu. A. navrhol zveriť do osobnej starostlivosti matke, jemu upraviť styk s dieťaťom a čo sa týka výživného, súhlasil s výškou 170 eur mesačne. Na pojednávaní dňa 17.6.2021 otec vzhľadom k tomu, že od 1.9.2021 bude maloletý A. chodiť na strednú školu a počas týždňa bude na internáte žiadal, aby maloletý A. naďalej zostal v striedavej starostlivosti oboch rodičov, pretože sa chce podieľať na jeho výchove. Pokým chodil A. v mieste pobytu matky do školy, súhlasil s jeho zverením do jej osobnej starostlivosti. Na svojom návrhu na zverenie maloletého M. do výlučnej starostlivosti naďalej trval.

4. Matka v rámci svojho prednesu na pojednávaní uviedla, že na čas po rozvode manželstva im boli deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti a striedali si ich v týždenných intervaloch. Takto to fungovalo do júla 2018 kedy si všimla, že otec začal mladšieho M. proti nej štváť, šíril o nej klamstvá a dával jej za vinu, že sa ich manželstvo rozpadlo. A. ju následne informoval, že Ján má s tým problém a zle to znáša. V dôsledku toho, že otec M. štvá, nechcel k nej chodiť a utekal pred ňou. Tiež si všimla, že maloletý riadne nejedol, nespál, viditeľne schudol. Nechodil do školy, pretože ho stále bolela hlava, bol unavený. Matka vedela, že sa trápi, pretože otec mu povedal, že sa o nich nestarala a odišla od nich. Kurátorka jej v tej dobe odporučila, aby nechala M. u otca a aby si ho nebrávala do starostlivosti, preto začala dieťa navštevovať len v škole. Pokiaľ jej otec dovolil, aby si ho zobrala, M. s ňou nechcel komunikovať a ona videla, že sa bojí toho, že mu otec bude vyčítať, že spolu trávili čas. Pokiaľ ho však zobrala neohlásene zo školy, maloletý sa k nej správal normálne. V novembri 2018 sa maloletý A. rozhodol, že chce nastálo zostať bývať u nej. Od tej doby si deti nestriedajú, A. je v jej starostlivosti a M. zostal v starostlivosti otca. Dňa 28.4.2018 uzavrela nové manželstvo s F. G., z ktorého manželstva sa dňa XX.XX.XXXX narodil maloletý F.. Pretože im otec detí naďalej robil zle, rozhodli sa dňa 15.4.2019 odsťahovať do Veľkej Lehoty. Za maloletým M. aj po svojom odsťahovaní chodila na návštevy a dieťa jej niekedy v apríli 2019 povedalo, že chce zostať s ňou a s A., pretože sa otca bojí. Z toho dôvodu žiadala zveriť do svojej starostlivosti aj maloletého M.. Matka uviedla, že keď v tom období boli deti u nej, videla, že sú spolu šťastné, smejú sa a M. je rád, že je s bratom. Od otca však prichádzal pochudnutý, nevyspatý, mal kruhy pod očami, zistila že má stratené sociálne návyky, bol v strese a nechty mal úplne ohryzené. Sám sa jej priznal, že si uvedomuje, že je závislý na počítačových hrách, pretože u otca takýmto spôsobom trávi svoj čas. Od maloletého M. má informáciu, že ho otec psychicky vydieral aby povedal, že chce zostať u neho, pretože inak zomrie, takže maloletý je pod vplyvom svojho otca. Tiež mu otec vyčítal, prečo sa vyjadril, že chce byť s bratom. Maloletý má telefón, ale ho má vo vzťahu ku nej zablokovaný, takže jej nemôže volať a ani ona jemu sa nedovolá. Deti pravidelne chodievali spoločne na liečenie na mesiac do Tatier z dôvodu, že sú astmatici, odkedy je M. u otca, na liečení nebol. V období, kedy sa od septembra 2019 začali obe deti stretávať striedavo u rodičov, bol M. zastrašovaný otcom tak, že otec si pred deťmi meral teplotu a hovoril že umrie, mali mu zavolať sanitku pretože má vysoký tlak z tohto všetkého, čo zhodne obe deti matke povedali. M. zastraňuje aj tým, že mu tvrdí, že mu matka zoberie dom, auto, a pripraví ho o majetok. Otec taktiež M. nešetným spôsobom oznámil, že jeho najstaršia sestra S. nie je jeho vlastnou sestrou, čo dovtedy maloletý nevedel. Od februára 2020 sa deti už nestretávajú v rámci víkendov, matka M. videla iba v čase výsluchov u znalkyne, a od septembra 2020 sa s ním stretla až vo februári 2021. Od februára 2020 ani A. nebol u otca. Matka si s M. písala správy v období od februára 2020 do októbra 2020, od tej doby sa matke nepodarilo s maloletým nadviazať rozhovor, pretože mal zapnutú odkazovú službu a odvtedy jej začal písať SMS v inom znení, a síce, že k nej nechce ísť. Matka tiež zistila, že si otec M.D. natáča na telefón, na čo jej maloletý povedal, že si ho otec natáčať musí a má si ho natáčať aj ona. Rovnako ani A. sa M. nedovolal. V období leta 2021 sa matka s maloletým M. stretla 3 krát. V prvom prípade bol M. ustráchaný, nechcel s ňou ísť, neskôr išiel s matkou na ihrisko a hral sa s malým F.. Pri ďalšom stretnutí sa dohodli, že sa pôjdu kúpať, no M.D. bol odmeraný a povedal jej, že keby ho otec neprehovoril, tak by ani nešiel. Aj pri ďalšom stretnutí bol odmeraný a stále opakoval, že sa musí vrátiť domov. Odmeraný je aj pri občasných telefonátoch, sám od seba jej ani nezavolá. V správe jej napísal, aby mu nepísala a ani nevolala, lebo sa nebude baviť s takým človekom, čo praje niekomu inému smrť. K posledným stretnutiam s M. matka uviedla, že dňa 8.10.2021 si prišla po maloletého M., počas tohto stretnutia ho otec kontaktoval a M. ho ubezpečoval, že o 17.00 hod. príde domov a k matke na víkend nepôjde. Ďalšie stretnutie mali v piatok 22.10.2021, s M. boli dohodnutí, že sa spolu prejdu a zavezie ho domov. Po príchode bol M. vo veľmi dobrej nálade, matka ho zobrala ku sebe domov, pretože

nevidel svojich bratov. A. zobrali na vlakovej stanici a obaja sa rozprávali až do chvíle, kým Ján nezačal dumať, bol vo veľmi zlom stave, začal kričať aby ho zobrala domov, že on otca veľmi ľúbi a musí mu to povedať. Matka mu dala mobil, ktorý mu predtým vzala a M. začal kričať do telefónu, že tatina ľúbi a že zomrie, opäť dostal amok. Následne matka maloletému povedala, že ho zavezie k otcovi. Prvotná dohoda s M.Á. bola taká, že si ho dňa 22.10.2021 zoberie na dve hodiny, cestou sa rozprávali že sa najedia, pozrie súrodencov a v ten istý deň ho odvezie domov. Maloletý však u matky doma, ešte v piatok dostal amok a začal kričať, potom sa vyplakal, zvracal a išiel si ľahnúť. V sobotu ráno sa M. zobudil a bol úplne iný človek, pretože nemal telefón a otec ho nedokázal ovládať. Zostal u nich do 15.00 hod., kedy matku začala kontaktovať polícia, pretože otec ohlásil na polícii, že M. chce spáchať samovraždu a vyhráža sa sebapoškodzovaním. Matka vopred neinformovala otca o tom, že M. zostane u nej až do soboty, pretože by vynaložil všetko úsilie, aby s ňou M. nezostal. V sobotu išli na výlet, M. bol v pohode až kým otec nezavolať políciu, takže od 15.00 hod. bol M. zase v strese, pretože polícia si ho vypýtala k telefónu. Matka dala maloletého otcovi k telefónu, ktorý mu hneď povedal, že keď sa mu do 18.00 hod. nezvoje, príde hliadka. Okolo 18.00 hod. sa vrátili domov, M. mal zase amok a kričal. O 18.30 hod. prišla polícia a pýtali sa M.D., či si chce ublížiť a či sa vyhrážal že sa zabije, čo M. poprel. Polícia ich oboznámila, že otec volal a oznámil im, že dieťa si chce ublížiť, na čo im matka povedala, že M. jej ešte v roku 2019 hovoril, že chce skočiť pod auto pretože to nevydrží. Od tejto doby sa matka s maloletým nestretla. Ani otec sa v poslednom období nestretol s A., pretože si pre A. neprišiel, aj keď otcovi písala, že ho A. čakal. Matka na záver vyjadrila presvedčenie, že taktiež má právo s maloletým M. tráviť čas, pričom vždy po dohodnutí stretnutia, deň predtým sa odmietal s ňou stretnúť.

Matka bola v roku 2018 zamestnaná a dosahovala čistý príjem priemerne vo výške 1.360,66 eur. Od 25.9.2018 do januára 2019 poberala materskú dávku, od februára 2019 do 18.11.2020 poberala rodičovský príspevok, ktorý jej bol vyplácaný najskôr vo výške 220,70 eur a od januára 2020 vo výške 370 eur. Od 20.11.2020 do 7.6.2021 sa opäť vrátila do predchádzajúceho zamestnania u Dr. Barbary Marietta Schlawf vo Viedni. Pracovala v týždenných intervaloch v trvaní od pondelka rána od 6.00 hod. do nasledujúceho pondelka do 16.00 hod., potom bola celý týždeň doma, dosahovala príjem vo výške 1.776,79 eur priemerne. Tento pracovný pomer ukončila z dôvodu, aby mohla zabezpečovať starostlivosť o maloletého M. v prípade, ak by jej bol zverený do osobnej starostlivosti. Dňa 29.6.2021 bola zaevidovaná na úrade práce ako uchádzača o zamestnanie a bola jej vyplácaná podpora v nezamestnanosti v priemernej výške 1.125 eur mesačne. Z evidencie bola vyradená dňa 18.1.2022 z dôvodu, že sa tento dňa zamestnala, jej predpokladaný čistý príjem bude okolo 530 eur mesačne. Okrem toho poberať rodinné prídavky v sume 76,50 eur. Jej manžel je zamestnaný, v roku 2019 dosahoval čistý mesačný príjem vo výške 765,87 eur, v roku 2020 vo výške 815,23 eur. Po opätovnom nástupe matky do práce, zabezpečoval starostlivosť o maloletého F. jej manžel, preto v období od 19.11.2020 do 31.3.2021 poberal materské v priemernej výške 711 eur a v ďalšom období od 1.6.2021 poberal rodičovský príspevok 378,10 eur. Okrem toho mu je vyplácaný aj výsluhový dôchodok vo výške 888,35 eur. Matka býva v spoločnej domácnosti s manželom, maloletým synom F., maloletým A. a plnoletou dcérou S.. Na chod domácnosti majú mesačne výdavky v priemernej výške 600 eur, v tejto sume je zahrnutá splátka úveru na kúpu rodinného domu 150 eur, poplatky za elektrinu, vodu, drevo na kúrenie, poisťky vozidiel, poisťky detí, internet, poisťky nehnuteľností a manžel platí výživné na svoje 15 ročné dieťa vo výške 170 eur mesačne. V domácnosti majú dve autá. Maloletý A. v novembri 2018 nastúpil do 7. ročníka Základnej školy vo Veľkej Lehote, v súčasnej dobe študuje od septembra 2021 na Strednej odbornej škole automobilovej v Banskej Bystrici, s čím sú spojené výdavky na školu, tiež s jeho ubytovaním na internáte. V predchádzajúcom období sa stravoval v škole, okrem toho chodil na harmoniku, čo hradil jeho otec. Odkedy maloletý A. študuje na strednej škole, matka mu na bankomatovú kartičku vloží každú nedeľu 40 eur, z tejto sumy si dieťa hradí stravu počas celého týždňa okrem tej, ktorú má zabezpečenú v rámci pobytu na internáte. Ďalej si z tejto sumy hradí ISIC, kupuje si občas oblečenie. Z týchto peňazí na karte si platí posilňovňu aj cestu na internát. Od septembra 2021 je maloletý A. na internáte, za ktorý sa mesačne platí 100 eur vrátane stravy. Ďalšie výdavky na dieťa nie sú, je zdravý. V predchádzajúcich obdobiach, keď bol ešte žiakom základnej školy, na výživu dieťaťa vynakladala sumu okolo 200 eur mesačne. Otec jej počas celej doby, čo je A. u nej, na výživu dieťaťa neprispieval žiadnou sumou, rovnako tak ani matka neprespievala otcovi na výživu M. počas celej doby čo býva u otca.

5. Právna zástupkyňa matky uviedla, že pri úprave práv a povinností k maloletým deťom, okrem zásady, aby neboli deti ako súrodenci rozdeľovaní, je potrebné prihliadnuť aj na to, ktorý z rodičov má lepšie predpoklady k tomu, aby budoval vzťah dieťaťa k druhému rodičovi. Nie je v záujme maloletého dieťaťa, aby vyrastalo u toho z rodičov, ktorý sa negatívne vyjadruje o druhom rodičovi, ktorého neuznáva a osočuje pred dieťaťom. V tej súvislosti poukázala na to, že otec obidve deti manipuloval vo vzťahu k

matke. Uvedené vyplýva okrem iného aj z výpovede maloletého A., podľa ktorého to pochopil už aj Janko, ktorý sa vzhľadom na svoj vek otca stále bojí a nevie vyjadriť slobodne svoj názor, pretože aj keď on sám chce žiť s matkou, otvorene to pre svoj strach z otca nemôže povedať. M. s matkou telefonoval len vtedy, keď otec nebol doma, pričom stál pri okne a pozeral, či otec nejde. Otec ho vydiera tým, že už mu zostal len on. M. má veľa vymeškaných hodín vyučovania zo zdravotných dôvodov, pretože mu otec zháňa potvrdenia o chorobe a necháva ho doma. Po vypracovaní znaleckého posudku, od septembra 2020, otec namiesto toho, aby rešpektoval odporúčanie znalkyne a nechal maloletému M. osobnú slobodu, urobil pravý opak a úplne zabránil v styku matky s M., a to aj počas Vianočných sviatkov. Matka prosila, aby sa mohol stretnúť so svojím bratom aspoň A., čo sa nestalo. O opätovné stretnutie sa matka snažila aj po novom roku, M. len otvoril okno a zakričal na matku, že sa stretnúť nechce. Vo februári 2020 sa situácia opäť zmenila, pretože maloletý Ján prišiel k matke v takom stave, že si sadol pod stôl, nechcel komunikovať a chcel aby matka zavolała otca aby po neho prišiel, čomu matka aj vyhovel. Posledné stretnutie matky s maloletým M. v októbri 2021 skončilo zásahom polície, čoho svedkom bol aj maloletý A.. Vzhľadom na spôsob, akým došlo k poslednému stretnutiu matky s M.Á., maloletý A. nežiada, aby bol upravený jeho styk s otcom. A. má už 16 rokov, preto matka navrhuje, aby súd neupravoval jeho styk s otcom, pretože ak A. prejaví vôľu stretávať sa s ním, matka tomu brániť nebude. Pokiaľ ide o maloletého M. navrhovala, aby bol zverený do osobnej starostlivosti matky, pretože bola toho názoru, že maloletý M. už nie je schopný slobodne vyjadriť svoj názor a ani pri rešpektovaní práv dieťaťa nemôže súd poskytovať ochranu zneužívaniu práv na úkor iného. Právna zástupkyňa namietala správnosť ďalšieho výsluchu maloletého Jána na ostatnom pojednávaní s odôvodnením, že zisťovanie citových väzieb dieťaťa môže byť relevantné v prípade, ak má dieťa zabezpečený pravidelný a rovnocenný kontakt s oboma rodičmi.

Právna zástupkyňa na poslednom pojednávaní súdu predniesla záverečný návrh na úpravu rodičovských práv a povinností k deťom. Pokiaľ sa týka maloletého A., žiadala aby bol zverený do osobnej starostlivosti matky a aby bol otec zaviazaný platiť výživné na A. s účinnosťou od 1.2.2019 vo výške 170 eur, od 1.9.2021 vo výške 200 eur a od 1.2.2022 vo výške 220 eur s tým, že styk maloletého s otcom nebude upravený, keď maloletý a ani rodičia nežiadali styk upraviť. Vzhľadom na dlhé obdobie, počas ktorého otec výživné na A. neplatil, je potrebné prihliadnuť na podstatné zmeny pomerov, ktoré za toto obdobie nastali na strane maloletého aj na strane oboch rodičov. Výživné matka žiada priznať od podania návrhu, ďalej ho žiada zvýšiť od 1.9.2021, kedy u maloletého došlo k podstatnej zmene pomerov tým, že nastúpil na strednú školu, začal bývať na internáte a cestovať do školy a následne došlo k zmene pomerov aj od 1.2.2022, kedy došlo k poklesu v príjme matky o 600 eur. Maloletého M. žiadala matka taktiež zveriť do svojej osobnej starostlivosti, otca zaviazat' platiť výživné na M. s účinnosťou od právoplatnosti rozhodnutia vo výške 170 eur a upraviť styk otca s dieťaťom tak, ako sám v priebehu konania navrhoval, keď v plnom rozsahu túto vôľu otca, ktorú prezentoval na pojednávaní, matka rešpektuje. Zveriť maloletého M. do starostlivosti matky žiada s ohľadom na závery znaleckého posudku, v ktorom znalkyňa konštatovala, že je naozaj v záujme maloletého, aby bol zverený matke, pretože výchovné prostredie u otca neprospeje zdravému psychickému vývoju dieťaťa. Maloletý na pojednávaní v roku 2021 síce vyslovil názor, že chce bývať u otca, bolo to ale pod vplyvom toho, že dieťa bolo výlučne u otca, ktorý na neho pôsobil a spracoval ho, aby sa takto vyjadril.

6. Otec na pojednávaní súdu vyjadril svoj nesúhlas s návrhom a poprel, že by maloletého M. šťval voči matke. Striedavá starostlivosť podľa jeho názoru riadne fungovala do 16.1.2018, kedy maloletý M. od matky utiekol po tom, ako ho v nedeľu odviezol k matke, keď príčinou úteku bol A., ktorý M. zbil. Otec potvrdil, že v súčasnej dobe A. žije s matkou a M.D. s ním, i keď nevedel do kedy presne sa v starostlivosti o deti striedali. Otec uviedol, že M. sa sám rozhodol, že k mame nechce chodiť. Tiež od maloletého vie, že mu mama hovorí, že ho nebude ľúbiť, pokiaľ zostane u otca, preto sa M. rozhodol, že chce zostať bývať u neho. M. nemá zablokovaný telefón, pravda je, že nechce s matkou volať, pretože ho v každom telefonáte núti, aby vypovedal že chce byť u nej a preto si ju na telefóne zablokoval. A. klame keď tvrdí, že sa pred deťmi vyjadruje o matke zle, pretože má za to sľúbenú protihodnotu. Otec upresnil, že ešte v januári 2021 bol s oboma deťmi na týždňovej lyžovačke a A. bol spokojný. Keď išiel M. k matke, chodieval po neho už po prvom dni, pretože mu dieťa vždy volalo s tým, že to tam nevydrží, robia mu zle a chce, aby po neho prišiel. V marci 2020 sa M. opakovane vyjadril, že k matke nepôjde a po ňom chcel, aby to u matky vybavil za neho, na čo M. povedal, že už je veľký a má to matke oznámiť sám. V čase keď boli u znalkyne sa dohodli, že 1.7.2020 si matka príde po M. a bude ho mať celý týždeň, v tento deň však matka prišla, povozila sa s M. po dedine a okolí a priviedla ho naspäť. Následne sa nevideli až do októbra. V októbri mu M. povedal, že mu volala matka a chcela, aby k nej išiel, on ale ísť nechce, pretože mu tam budú opäť robiť zle. Matka otcovi píše maily alebo SMS, poukazuje na to, že ako

matka má právo byť s deťmi, na čo jej odpísal, že M. sa s ňou stretnúť nechce. Obvinenia matky popiera, maloletému M. žiadnym spôsobom nebráni v styku s matkou. Otec ďalej uviedol, že na Veľký piatok dňa 2.4.2021 si matka maloletého odviezla ku sebe. Už v ten istý večer mu M. volal, že mu tam robia zle, on to tam nevydrží a preto chce, aby po neho prišiel. Matke po príchode oznámil, že prišiel pre M., ktorý mu volal a chcel ísť domov, táto mu však dieťa odmietla vydať, preto zavolať políciu. Následne matka dieťa zbalila a vysočila von. Ako s M. v aute čakali na príchod polície, dieťa mu porozprávalo ako na neho kričali, a pretože sa bál že ho zbijú, zapol si telefón a nahral si, ako žiada matku, aby mohol otec po neho prísť. Túto nahrávku M. otcovi v aute aj prehral. Od 2.4.2021 maloletý u matky viac nebol a matka ho ani nekontaktovala. A. však prichádza k otcovi zhruba od februára 2021 každý druhý piatok a v nedeľu ho odvezie domov. Otec sa vyjadril, že celé leto 2021 A. nevidel napriek tomu, že mali dohodnuté spoločné strávenie dovolenky, A. mu nezdvíhal ani telefón. Uviedol, že v lete bolo matke vždy umožnené stretnúť sa s M., prípadne ísť s ním na kúpalisko. Keď prišli z kúpaliska, M. vysadila pred domom a povedala mu, že je taká istá špina ako jeho tatko. Otec sa vyjadril aj k poslednému stretnutiu matky s M. v októbri 2021 a uviedol, že sa s matkou dohodli, že M. pripraví na stretnutie a pôjde k nej v piatok 8.10.2021 o 16.00 hod. a zostane do nedele do 16.00 hod. V deň odchodu k matke, bol s maloletým u lekára a M. bol už v čakárni nervózny a chcel, aby mu vybavil keď príde mama, že k nej nechce ísť, čo otec odmietol s tým, že k matke pôjde. M. zavolať matke a po telefonáte mu oznámil, že sa s ňou dohodol na prechádzke po obede, pretože nechce u nej spať, čo otec rešpektoval. Po príchode zo stretnutia sa pýtal ako bolo s mamou, na čo mu M. odpovedal, že boli u matkovej kamarátky kde s ním ani neprehovorila a že k nej už viac nepôjde. Ďalšie stretnutie si M. dohodol s mamou na piatok dňa 22.10.2021, mali sa stretnúť v Hlohovci v Panskej záhrade. Matka nerešpektovala, že sa dohodli len na stretnutí, posadila dieťa do auta a keď sa jej M. cestou pýtal kam idú povedala, že sa idú do Nitry najesť a že ho potom vráti domov. Za Nitrou M. zistil, že v ceste pokračujú ďalej, preto sa rozplakal, pričom plakal až do večera. Večer matka zavolať otcovi a dala mu M. k telefónu, ktorý mu povedal, že on tam nechcel ísť, že to nevydrží a že si niečo spraví. Matka telefonát ukončila, o chvíľu mu volala opäť a povedala, že si má prísť M. zobrať, že dieťaťu berie telefón a bude pokoj. Otec sa bál, či si M. naozaj niečo nespraví, telefón mu nezdvíhala ani matka ani A.. Na druhý deň kontaktoval políciu a žiadal, aby preverili, či si M. niečo nespravil. Polícia nenašla nikoho doma, a matka im oznámila, že sú za dedinou, kde ale neboli, pretože boli na chate. Na chate M. sľúbila, že po 17.00 hod. ho zavezie k otcovi. Policajti matku vyzvali, aby M. dala otcovi k telefónu, čo odmietla s tým, že nie je povinná to urobiť. Následne tak urobila a M. povedal otcovi, že je s mamou dohodnutý, že po 17.00 hod. ho zavezie domov. Keďže do 18.30 hod. sa nikto neohlasoval, otcovi neodpovedali ani na SMS, opäť kontaktoval políciu, ktorá išla skontrolovať maloletého a zistili, že dieťa plače. Z toho dôvodu mu zavolať, aby si išiel M. zobrať. Polícia tam zostala až do 19.30 hod., kým si prišiel po M. a zobral ho domov.

Otec je celé rozhodné obdobie zamestnaný u toho istého zamestnávateľa, v roku 2019 dosahoval priemerný čistý príjem vo výške 1.605,80 eur, v roku 2020 vo výške 1.031,60 eur a v roku 2021 vo výške 1.122,19 eur, ďalší príjem nemá. Maloletý M. je aktuálne žiakom 7. ročníka základnej školy, výdavky má otec na obedy v škole 33,60 eur, každý piatok mu hradí doučovanie angličtiny 15 eur, dieťa chodí na hudobnú výuku na bicích nástrojoch kde sa platí polročne 76 eur. Ďalšie výdavky na dieťa sú bežného charakteru a sú na stravu mimo školy, na obuv, športové oblečenie na futbal, všetko v priemernej výške 100 eur mesačne. Otec platí mesačne leasing vo výške 250 eur, predavok na plyn 70 eur, na elektrinu 70 eur, internet a TV 70 eur, výdavky na ošatenie a stravu odhaduje na 300 eur. Spoločnú domácnosť nevedie s nikým, býva len s maloletým M.. Výdavky, ktoré matka uvádza ako svoje mesačné výdavky na domácnosť a dieťa, nesporuje.

7. Právny zástupca otca poukázal na to, že maloletý M. má zázemie v domácnosti otca, navštevuje školu na ktorú je zvyknutý, tiež základnú umeleckú školu kde sa venuje výuke hry na bicie nástroje. Otec odmieta tvrdenie, že deti manipuluje. Pokiaľ M. vymeškal vyučovanie, bolo to z dôvodu, že mal zdravotné problémy, sťažoval sa na bolesti brucha, čo lekár vyhodnotil, že ide asi o psychickú záležitosť. V súvislosti s posledným stretnutím matky s M. v októbri 2021, právny zástupca poukázal na vyjadrenie matky, ktorá na jednej strane uvádza, že M. vzala telefón, na druhej strane tvrdila, že otec maloletého cez telefón ovplyvňoval. Maloletý jasne deklaroval odpor k pobytu u matky a aj to, že chce ísť k otcovi. Otec poskytol matke súčinnosť, pripravoval maloletého na styk s matkou, no matka si maloletého náhle vzala k sebe a nerešpektovala vôľu dieťaťa, takže otec mal o maloletého obavy, preto kontaktoval políciu. Nepriaznivý stav maloletého u matky dokazuje aj úradný záznam zo služobného zákroku polície. S poukazom na tieto skutočnosti, otec navrhuje zveriť maloletého A. do osobnej starostlivosti matky, styk dieťaťa s otcom vzhľadom na jeho vek neupraviť a otcovi určiť výživné vo výške 100 eur mesačne. Zároveň navrhuje, aby

bol maloletý M. zverený do jeho osobnej starostlivosti, matke určiť výživné vo výške 100 eur mesačne a rozsah styku matky s dieťaťom ponecháva na úvahe súdu tak, aby bol v záujme maloletého.

8. Zástupca procesného opatrovníka poukázal na zrejmu skutočnosť, že rodičia ohľadom detí nedokážu spolu komunikovať, preto navrhol, aby sa rodičia podrobili konzultácii na Referáte poradensko-psychologických služieb v Piešťanoch. Navrhol tiež vypočuť maloletého Jána za účelom zistenia jeho názoru. V závere dokazovania procesný opatrovník vzhľadom k zisteným skutočnostiam a k výsledku dokazovania súhlasil, aby bol maloletý A. zverený do osobnej starostlivosti matky s tým, aby sa styk otca s dieťaťom neupravoval, výšku výživného ponechal na úvahe súdu. Čo sa týka maloletého M., súhlasil s jeho zverením do starostlivosti otca, a to vzhľadom k odbornému stanovisku znalkyne a s prihliadnutím na vyjadrenie maloletého. Styk maloletého s matkou navrhol upraviť, aby matka mala istotu stretnutia s dieťaťom, výšku výživného na M. taktiež ponechal na úvahe súdu. Tiež sa priklonil k možnosti využitia výchovného opatrenia za účelom zlepšenia vzťahu rodičov a maloletého.

9. Z výsluchu maloletého A. súd zistil, že sám sa rozhodol zostať bývať u mamy, pretože sa u nej lepšie cíti, skôr si rozumie s mamou ako s otcom a je mu tam voľnejšie. Má tam malého brata a s manželom mamy majú veľmi dobrý vzťah. Kým chodieval ešte k otcovi, bol svedkom toho, ako otec hovoril na mamu horšie veci a nechcel, aby k mame chodili. On to, čo otec hovoril nebral vážne, pretože vedel, že to nie je pravda, M. bol ale menší a potom čo mu otec narozprával, prestal k mame chodiť. M. chcel skôr zostať u otca, pretože mu pokupoval rôzne veci, napr. playstation, od mamy chce odísť aj preto, že sa nudí, u otca stále hrá videohry. M. sa strašne bojí otca, má ako keby pocit viny. Keď boli s M. spolu u mamy, bol rád, že je s nimi a že robia spoločné veci. S návrhom otca na zverenie do jeho starostlivosti nesúhlasí, pretože chce zostať u mamy. A. ďalej uviedol, že si všimol, že M. je závislý na hrách, pretože sa vkuse hrá na telefóne. Keď je M. u mamy, riadne sa naje domácej stravy, napríklad zje aj polievky, pričom keď sú u otca, dajú si buď pizzu alebo kebab. Otec síce varí, ale večer zvyknú ísť už len na pizzu. Myslí si, že M. je u mamy veľmi rád, je tu prirodzený, naopak, keď sú spolu u otca, M. ho úplne ignoruje. Bol toho názoru, že otec Janka ovplyvňuje kupovaním rôznych vecí. Alebo mu M. povie, že ho bolí bruško a otec ho týždeň nechá doma, počas ktorého je M. vkuse na hrách. M. mu v minulosti priamo povedal, že by chcel bývať u mamy, ale pretože sa otca bál, rozhodol sa, že on nepovie, že chce byť u mamy.

10. Maloletý M. počas svojho výsluchu dňa 26.9.2019 uviedol, že sám sa rozhodol, že zostane u otca. Rozhodol sa tak preto, že v tom dome býva celý svoj život. Je mu ľúto, že nie je s mamou a nie je dost času ani s A., obaja mu chýbajú. Predtým sa striedali u mamy a u otca, najprv sa mu to aj páčilo, potom mu ale bolo vždy smutno za tým rodičom, od ktorého odchádzal. Nevie u koho by chcel zostať naďalej bývať, trochu sa bojí, že by ublížil tomu, u ktorého by nebýval. Bojí sa, že sa na neho ten druhý nahnevá. U otca má kamošov, chodí tu do školy.

11. Zo záverov Znaleckého posudku č. 15/2020, vypracovaného znalkyňou z odboru Psychológia a odvetvie Klinická psychológia detí PhDr. Alenou Kopányiovou, PhD. dňa 25.8.2020 vyplývalo, že maloletý M. je pozitívny vo vzťahu k obom rodičom. Emocionálne nie je ukotvený v domácnosti ani jedného rodiča, drží si emocionálny odstup od obidvoch rodičov, aby ich emočne nesklamal a nie je schopný emocionálneho príklonu k jednej primárnej osobe, aby nemal pocity viny. Je to však pre neho dlhodobou emocionálne vyčerpávajúcou. Chýba mu osoba, ku ktorej by si mohol dovoliť pripútať sa, ktorá by mala byť pre neho zdrojom rozvoja jeho osobnosti a ktorá sýti jeho aktuálne potreby. Obaja rodičia sú schopní vychádzať v ústrety potrebám svojich detí, otec volí skôr výchovnú náročnosť než emocionálnu podporu, matka sa snaží o emocionálnu podporu synov. A. sa rozhodol pre domácnosť matky a tak sa sám vzťahovo k nej priklonil. M. vníma matkinu podporu, zároveň však nie je schopný nezávislého rozhodnutia a prikloniť sa k emocionálne dôležitej rodičovskej postave, lebo nechce zraniť city otca. Znalkyňa v posudku konštatovala, že súčasné výchovné prostredie nie je v najlepšom záujme maloletého M.. Poukázala na to, že po rozvode vznikli dve koalície rodičov s deťmi. Patrik išiel do koalície s matkou, a to na základe vlastného vzťahového príklonu k nej, čo obaja rodičia akceptovali. Naproti tomu koalícia M. s otcom, je jeho adaptívnym správaním, ktorým reaguje na tlak zo strany otca a potláča svoje vlastné potreby, čo má dopad na jeho psychický stav a prežívanie. Z dôvodu optimálneho psychického vývinu maloletého Jána je potrebné zabezpečiť mu stabilné emocionálne miesto, kde sa bezprostredne môže prejaviť bez toho, aby potláčal svoje potreby a túžby. Takým miestom je domácnosť matky, preto je vhodnejšie zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky, zároveň je potrebné, aby otec zreflektoval svoj postoj k tomuto rozhodnutiu v prospech M. a uľahčil mu tak adaptáciu na zmenu.

12. V písomnom doplnení znaleckého posudku, vypracovanom dňa 14.5.2021, znalkyňa na doplňujúce otázky upresnila záver posudku tak, že reakcia maloletého M. na otázku, v akom výchovnom prostredí by chcel žiť, nebola spontánna, ale účelová, a zodpovedá dynamike rodinných vzťahov. Maloletý nevie na vedomej úrovni, ako aj pred svojim otcom spontánne verbalizovať svoj príklon vo vzťahu k matke, aby tak nezranil otca.

13. Znalkyňa PhDr. Alena Kopányiová, PhD. na pojednávaní dňa 7.10.2021 uviedla, že z toho ako matka aktuálne opísala správanie maloletého, eviduje vo vnútornom prežívaní maloletého M. napätie, ktoré prežíva vo vzťahu k oboj rodičom. Vzhľadom k plynutiu času a s prihliadnutím na dynamiku vzťahov v rodine, preto považovala za potrebné vykonať ďalší osobný pohovor s maloletým M., nakoľko je dôležité poznať aktuálny postoj dieťaťa s prihliadnutím na závery znaleckého dokazovania, pretože postoj maloletého sa mohol od posledného psychologického vyšetrenia dňa 19.6.2020 zmeniť. Znalkyňa skonštatovala, že vo všeobecnosti M. stratégia vychádza z toho, že si drží emocionálny odstup od oboch rodičov, aby ich emocionálne nesklamal, lebo nie je schopný autentického emocionálneho príklonu k oboj, aby nemal pocit viny. Jeho pocit viny pramení z toho, že nech sa už rozhodne akokoľvek, príkloní sa k niektorému z rodičov a v druhom rodičovi niečo stráca. M. nie je emocionálne ukotvený v domácnosti ani u jedného rodiča, a je to výsledkom konfliktu rodičov, ktorí mu to vôbec neľahčujú. Už minimálnou dohodou a verbalizáciou, že obaja rodičia sa spolu dohodli u koho bude, by z neho sňali pocit viny. Tlak zo strany otca, ktorý Ján pociťuje, má dopad na jeho psychický stav a prežívanie, čo sa prejavuje bolesťami brucha a prejavom vnútorného nepokoja je aj jeho ohryzanie nechťov. M. býva v domácnosti otca dlhodobo, preto znalkyňa hovorí o tlaku zo strany otca, zo strany matky takýto tlak nebol zistený a M. to aj vníma. Odmietaním matky sa sám chráni, je to jeho úniková reakcia, avšak úniková reakcia pred oboma rodičmi. Je preto jednoduchšie pre neho rozhodnúť sa nejst' k matke a zostať u otca, čím sa chráni pred zvýšeným tlakom zo strany otca. M. rozhodnutie je z jeho pohľadu slobodné rozhodnutie, ktoré je ale obmedzované danou rolou, a síce že je dieťa, ale obaja rodičia ho nechávajú rozhodovať a on sa len chráni a rozhoduje tak, aby mu to najmenej ubližovalo. Vzhľadom na závery posudku znalkyňa odporučila pre rodičov výchovné opatrenie za účelom zlepšenia komunikácie oboch rodičov.

14. Dňa 7.10.2021 súd opäť vykonal výsluch maloletého Jána za prítomnosti znalkyne. Maloletý potvrdil, že sa v lete občas s matkou stretol, prišla aj spolu s priateľom F., ktorý je na neho aj na A. tvrdý, prísny. V poslednej chvíli je mama zlá, babke povedala zlé slová a aj jemu povedala, že je špina. U mamy dlhšie nebol, nerád k nej chodí, striedavú starostlivosť by nezvládol. Vyhovuje mu keď je u otca, sám sa takto rozhodol už dávno. Báł sa, že bude rozhodnuté aby išiel k mame, pretože k nej nechce ísť. Ak by aj bolo rozhodnuté tak, že má zostať u mamy, utiekol by alebo by zavolať otcovi, aby ho prišiel zobrať. Nechce k mame ísť, pretože sa u nej necíti dobre, je na neho zlá a hovorí mu zlé slová. Mamu má rád, ale stačí mu, ak mama príde za ním raz za dva týždne. Skúsil zostať u mamy, ale mal pocit, že ho tam nikto nemá rád. K mame bývať by nešiel, ani keby sa na tom rodičia dohodli.

15. Znalkyňa PhDr. Alena Kopányiová, PhD. dňa 22.10.2021 doručila súdu svoje odborné vyjadrenie k výsluchu maloletého Jána, ktorý bol na pojednávaní dňa 7.10.2021 vypočutý v jej prítomnosti. V rámci pojednávania bola znalkyňa oboznámená o správaní maloletého M. v poslednom období, keď rodičia informovali, že maloletý sa od leta 2020 nestretáva s matkou v jej domácnosti kam odmieta ísť, a posledné stretnutie s matkou bolo ukončené negatívne. Pri hodnotení výsluchu maloletého skonštatovala, že maloletý počas výsluchu nadväzuje dobrý kontakt, je pokojný a ochotne odpovedá na otázky. Opakovane sa vyjadril, že mu bývanie s otcom vyhovuje a že chce zostať u otca. Vo vzťahu k matke sa vyjadroval prevažne negatívne a to aj ohľadom takých zážitkov, ktoré predtým u znalkyne popísal ako pozitívne. Preto k matke nechce chodiť a stačí mu, ak sa s matkou len stretne. Vo svojom písomnom stanovisku znalkyňa porovnala vyjadrenie maloletého na ostatnom pojednávaní s jeho prejavom počas znaleckého dokazovania v júni 2020 pričom konštatuje, že oproti prejavom maloletého v čase znaleckého dokazovania zistila, že v jeho správaní a prežívaní sú prejavy vzdialenia sa vo vzťahu k matke. I keď v skoršom období bol vo vzťahu k matke pozitívny, v čase jeho výsluchu bol jeho vzťah odmietaný až negativistický a osobný kontakt s ňou si želá regulovať sám podľa svojich potrieb a len v minimálnom rozsahu. Želá si s matkou stráviť len spoločné popoludnie bez prespatia a bez bližšieho kontaktu s členmi jej rodiny. Maloletý M. opakovane vyjadruje svoj záujem o bývanie u otca, zároveň sa výrazne zmenil jeho vzťah k matke, preto zverenie dieťaťa do starostlivosti matky by bolo v rozpore s jeho záujmom. Znalkyňa sa vyjadrila, že je potrebná sanácia vzťahu maloletého k matke, čo mu umožnía najmä spoločné zážitky. Kľúčovú úlohu pre zmenu v správaní dieťaťa ku svojej matke

zohráva práve otec, ktorý však toho aktuálne nie je schopný. Preto je potrebné, aby otec spolupracoval s odborníkom, keď psychologickú starostlivosť znalkyňa odporučila aj maloletému Jánovi.

16. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec z prešetrených pomerov v domácnosti otca dňa 23.2.2021 súd zistil, že bol vykonaný pohovor s maloletým Jánom, v rámci ktorého uviedol, že s otcom mu je dobre a chce s ním zostať žiť aj naďalej. Navštevuje školu v ktorej má veľa kamarátov a na nových by si nechcel zvykať. S matkou by sa chcel stretávať každý druhý víkend. Maloletý má v domácnosti otca vhodné podmienky na svoj vývoj, má svoju vlastnú izbu, ktorá je účelne zariadená a prispôbená jeho potrebám.

17. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi obsiahnutými v spise, výsluchom rodičov, výsluchom maloletého A. a maloletého M., výsluchom znalkyne PhDr. Aleny Kopányiovej, PhD., oboznámil sa s potvrdeniami o pracovnom príjme rodičov, s potvrdeniami o pracovnom príjme manžela matky, so správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec z prešetrených pomerov, so Znaleckým posudkom č. 15/2020 znalkyne PhDr. Aleny Kopányiovej, PhD. zo dňa 25.8.2020, s Doplnením znaleckého posudku č. 15/2020 zo dňa 14.5.2021, s Odborným stanoviskom znalkyne k výsluchu maloletého M. zo dňa 22.10.2021, s písomným záznamom OR PZ Žiar nad Hronom zo služobného zákroku zo dňa 23.10.2021, ako aj ostatným obsahom spisu a zistil nasledovný skutkový stav veci.

18. Maloletý A. a M.D. sa narodili v manželstve svojich rodičov, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 8P/10/2016-28 zo dňa 24.5.2016. Na čas po rozvedení manželstva bola schválená dohoda rodičov o zverení maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov tak, že rodičia sa striedali v starostlivosti o deti v dvojtyždňových intervaloch. V tom čase mal A. 11 rokov a M. 8 rokov, deti boli zdravé. A. bol žiakom štvrtého ročníka a M. prvého ročníka základnej školy, výdavky na ich výživu boli primerané veku detí. Obaja rodičia v čase rozhodovania boli zamestnaní, matka mala mesačný príjem 770 eur, otec vo výške 1.250 eur, obaja okrem maloletých mali vyživovaciu povinnosť ešte voči S., ktorá je teraz už plnoletá. Rozsudok v časti schválenej rodičovskej dohody nadobudol právoplatnosť dňa 31.5.2016.

19. Matka svojim návrhom podaným dňa 31.1.2019 žiadala zmeniť výchovné prostredie detí, keď pôvodne žiadala zveriť A. do svojej osobnej starostlivosti a M. zveriť do starostlivosti otca, pretože dovtedajší spôsob zabezpečovania výchovy detí sa už nerealizoval, rodičia sa v starostlivosti o deti nestriedali od roku 2018. A. bol stabilne v jej domácnosti od novembra 2018, M. zostal v domácnosti otca a matka sa s ním len stretávala, aj to len v obmedzenom rozsahu. Predmetom konania je teda zmena výchovného prostredia maloletých detí po tom, ako sa podstatne zmenili podmienky na strane detí, pre ktoré dovtedajšia striedavá starostlivosť rodičov už nemohla byť realizovaná. V závislosti od zmeny výchovného prostredia, bolo potrebné rozhodovať aj o vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom a o úprave styku.

20. V priebehu konania rodičia viackrát zmenili svoje návrhy na úpravu výkonu rodičovských práv k deťom. Matka najskôr žiadala zveriť do svojej starostlivosti len A., neskôr už obe deti a otcovi určiť výživné, v neskoršom období na svojom návrhu na zverenie oboch detí zotrvala, menila len výšku výživného ktoré žiadala na jednotlivé deti. Otec žiadal zveriť mu do starostlivosti obe deti, následne navrhoval deti rozdeliť a jemu zveriť len Jána a nakoniec žiadal vo vzťahu k A. ponechať striedavú starostlivosť o dieťa a M. zveriť do jeho starostlivosti. Rovnako, pokiaľ ide o výživné na deti, v rôznom období navrhoval výživné na jednotlivé deti v rôznych výškach.

21. Súd mal vykonaným dokazovaním preukázané, že striedavá starostlivosť rodičov sa minimálne od leta 2018 nerealizuje. Maloletý A. je v starostlivosti matky od novembra 2018, kedy k nej odišiel bývať na základe vlastného rozhodnutia. V tom období nastúpil do 7. ročníka Základnej školy vo Veľkej Lehote a matka odhadovala výdavky na jeho výchovu vo výške okolo 200 eur mesačne. Od septembra 2021 nastúpil do 1. ročníka strednej odbornej školy, cestuje do Banskej Bystrice a v priebehu týždňa je ubytovaný na internáte. Matka pravidelne týždenne vkladá na účet maloletého A. 40 eur a platí za internát 100 eur mesačne. Z peňazí vložených matkou na účet, si A. hradí výdavky na cestu do školy, oblečenie, ďalšiu stravu mimo tej, ktorú má zabezpečenú na internáte, ISIC a poplatok za posilňovňu. Z uvedeného vyplýva, že matka vynaložila v jednotlivých obdobiach na výživu a starostlivosť o dieťa podľa jej tvrdenia sumu 200 eur mesačne v období, keď bol A. žiakom základnej školy a v období po nástupe

na strednú školu sumu minimálne 260 eur (40 eur týždenne na účet a 100 eur mesačne na internát). S prihliadnutím na to, že dieťa ukončilo povinnú školskú dochádzku, je staršie a teda aj vyspelejšie, je dôvodné predpokladať, že matke pribudli aj ďalšie výdavky v súvislosti s jeho starostlivosťou, ako napríklad na kultúru, na šport, zvýšili sa výdavky na hygienu a určite aj na stravu dospievajúceho chlapca. Podľa názoru súdu, výdavky matky na výživu A. sa jeho nástupom na štúdium na strednej škole zvýšili a môžu mesačne predstavovať sumu okolo 300 eur, so zohľadnením rastu nákladov na výživu dieťaťa v dospievajúcom veku.

Maloletý M. zostal v starostlivosti otca. Približne od septembra 2019 sa deti vzájomne stretávali striedavo v domácnosti matky a otca, od februára 2020 sa stretnutia u rodičov neuskutočňovali, M. odmietal chodiť do domácnosti matky a ani A. k otcovi nechodil. V období od septembra 2020 do februára 2021 sa matka s Jánom nestretla, v lete 2021 sa uskutočnili tri stretnutia a v októbri 2021 dve stretnutia maloletého M. s matkou. Od stretnutia dňa 22.10.2021, pri ktorom zasahovala aj polícia, sa matka s M. nestretla. Maloletý M.Á. je v súčasnej dobe žiakom 7. ročníka základnej školy. Otec mesačne vynakladá na jeho výživu výdavky v približnej výške 210 eur mesačne a to za obedy v škole 33,60 eur, doučovanie angličtiny 60 eur (po prepočte na mesiac - 4 x 15 eur týždenne), výuku na bicích približne 13 eur (po prepočte na mesiac zo sumy 76 eur polročne), ďalšie výdavky na stravu, obuv, oblečenie 100 eur mesačne. Rovnako aj v prípade Jána je potrebné prihliadnuť na plynutie času a rast dieťaťa a v súvislosti s tým na zvyšovanie nákladov na jeho odôvodnené potreby .

22. Podľa § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

23. Podľa § 36 ods. 1 veta prvá a druhá Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti.

24. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 217 ods. 1 veta prvá Civilného sporového poriadku, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

26. Súd vykonal dokazovanie v zmysle návrhu ohľadom výchovného prostredia maloletých detí. V priebehu konania boli vypočuté aj maloleté deti, keď súd bol toho názoru, že tieto sú vzhľadom na svoj vek schopné vyjadriť svoj názor, a výsluch maloletého M. za účelom zistenia jeho názoru ohľadom jeho výchovného prostredia, navrhoval aj procesný opatrovník. A. od samého začiatku uvádzal, že so zverením otcovi nesúhlasí a chce zostať v starostlivosti matky a M. aj pri svojom opakovanom výsluchu uvádzal, že chce zostať u otca a s mamou sa chce len stretávať, pokiaľ za ním matka príde. V konaní bolo vykonané dokazovanie aj znaleckým posudkom znalcom z odboru Psychológia, odvetvie Klinická psychológia detí. Z vykonaného znaleckého dokazovania v auguste 2020 vyplynulo pre súd dôležité zistenie, že maloletý M. má pozitívny vzťah k obom rodičom, napriek tomu si drží emocionálny odstup od obidvoch rodičov, emocionálne nie je ukotvený ani v jednej z domácností svojich rodičov. Obaja rodičia sú schopní vychádzať v ústrety potrebám svojich detí. Maloletý M. nie je schopný nezávislého rozhodnutia, lebo nechce zraniť city otca. V čase znaleckého dokazovania žil M. v domácnosti otca. Znalčka v posudku skonštatovala, že toto výchovné prostredie nie je v najlepšom záujme maloletého M., pre optimálny psychický vývin maloletého mu bude potrebné zabezpečiť stabilné emocionálne miesto, a takým bola v zmysle záveru posudku domácnosť matky, preto znalčka považovala za vhodnejšie zveriť maloletého do osobnej starostlivosti matky.

27. Na základe zistených skutočností, rozhodol súd o zverení maloletého A. do osobnej starostlivosti matky, keď mal v konaní preukázané, že jeho zverenie matke je v najlepšom záujme dieťaťa. Maloletý A. v rámci svojho výsluchu jednoznačne vyjadril vôľu žiť u matky. S jeho zverením matke súhlasil aj otec dieťaťa. Nakoľko ani šetrením v domácnosti matky neboli zistené žiadne nedostatky v jej starostlivosti o dieťa, súd vo výroku I. rozhodol o zverení A. do starostlivosti svojej matky.

28. Aj maloletý M. bol v konaní vypočutý, a to opakovane. Pri svojom prvom výsluchu dňa 26.9.2019 uviedol, že zostať v domácnosti otca sa rozhodol sám, nevedel u ktorého z rodičov by chcel zostať

naďalej bývať, bál sa, že by svojim rozhodnutím ublížil niektorému z nich a tento rodič sa na neho bude hnevať. Vzhľadom k plynutiu času a s prihliadnutím na dynamiku vzťahov v rodine, znalkyňa považovala za potrebné poznať aktuálny postoj dieťaťa, ktorý sa mohol od jeho psychologického vyšetrenia dňa 19.6.2020 zmeniť. Pri svojom ďalšom výsluchu dňa 7.10.2021, M. už jednoznačne vyjadril svoju vôľu aj naďalej zostať u otca, zároveň vyjadril aj to, že k mame ísť nechce, chodí k nej nerád a necíti sa u nej dobre. Tiež poukázal na zmenu v správaní matky voči nemu. Pri tomto výsluchu, druhom v poradí, bola prítomná aj znalkyňa, ktorá v závislosti od nových skutočností ktoré z tohto výsluchu maloletého M. vyplynuli, s prihliadnutím na uplynutie značného času od hodnotenia maloletého v rámci znaleckého dokazovania, ako aj na to, že M. bol v čase svojho výsluchu už starší, znalkyňa opätovne prehodnotila svoje závery a nové zistenia a konštatovania zohľadňujúce uvedené zmeny, uviedla vo svojom doplnení posudku. Znalkyňa vo svojom písomnom stanovisku, porovnaním vyjadrenia maloletého počas výsluchu dňa 7.10.2021 s jeho vyjadreniami v júni 2020 zistila, že vo vzťahu k matke sa vyjadroval prevažne negatívne a v jeho správaní voči matke sú prejavy vzdialenia sa od matky. Pretože maloletý M. opakovane vyjadril svoj záujem o bývanie u otca a zároveň sa výrazne zmenil jeho vzťah k matke, jeho zverenie do starostlivosti matky by bolo v rozpore s jeho záujmom.

29. Pri svojom rozhodovaní o výchovnom prostredí maloletého M., súd zohľadnil všetky skutočnosti, ktoré z dokazovania vyplynuli, jednak názor maloletého, záver znaleckého dokazovania a aj odborné stanovisko znalkyne. I keď sa spočiatku javilo, že najvhodnejšie bude zveriť maloletého do starostlivosti matky, postupom času, tým ako M. rástol a psychicky sa vyvíjal, ako aj tým, ako sa menil jeho vzťah k matke a aj správanie rodičov, menil sa aj záver o vhodnosti zverenia Jána do starostlivosti matky. Súd považoval za rozhodujúce kritériá pre svoje rozhodnutie práve zistenia vyplývajúce zo stanoviska znalkyne PhDr. Aleny Kopányiovej, PhD., podľa ktorého maloletý Ján je pozitívny vo vzťahu k obom rodičom, chýba mu však osoba, ku ktorej by sa mohol pripútať a ktorá sýti jeho aktuálne potreby bez toho, aby ich musel potláčať. Ďalej uviedla, že vzťah medzi matkou a maloletým prešiel v priebehu konania určitou zmenou, dieťa má aktuálne k matke odmietavý postoj. Z dôvodu riadneho psychického vývinu maloletého M., je potrebné zabezpečiť mu stabilné emocionálne miesto, a takým miestom je v súčasnej dobe domácnosť otca, ku ktorému dieťa svoj postoj nezmenilo počas celej doby konania. Súd zohľadnil tento vývoj vzťahu M. a matky, a maloletého zveril do osobnej starostlivosti otca, čo sa javilo za daného stavu lepšie pre zdravý vývin dieťaťa, ako výchovné prostredie u matky. Súd tak zohľadnil aktuálny stav danej veci v čase svojho rozhodovania. Zverenie maloletého do osobnej starostlivosti otca odporučil aj procesný opatrovník dieťaťa, a to taktiež s ohľadom na odborné stanovisko znalkyne a na vyjadrenie maloletého.

30. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že obaja rodičia sú spôsobilí vychovávať maloletého Jána, aktuálne má však na to, podľa odborného stanoviska znalkyne, lepšie predpoklady otec. Vo všeobecnosti možno skonštatovať, že ideálnym stavom je, keď dieťa môže vyrastať v starostlivosti oboch rodičov - otca i matky. Zároveň je však potrebné uviesť, že základným právom dieťaťa je právo na pokojné a harmonické rodinné prostredie a je povinnosťou rodičov mu takéto prostredie zabezpečiť. V prípade, že medzi rodičmi dieťaťa dochádza k dlhodobým nezhodám, prípadne obaja, alebo jeden z nich sa správa neprimerane a ich spolužitie nevytvára vhodné prostredie pre zdravý rast dieťaťa, je dôvodné, ak sa dieťa zverí do osobnej starostlivosti len jedného z nich a upraví sa rodičovské práva a povinnosti.

31. Zverenie maloletého dieťaťa do výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov nemožno považovať za porušenie práva maloletého dieťaťa na starostlivosť rodičov. Nepredstavuje totiž vylúčenie práva maloletého na starostlivosť oboch rodičov, rovnako ako nevylučuje právo rodiča, ktorému maloleté dieťa nebolo zverené, na jeho výchovu a starostlivosť, aj keď za použitia iných foriem. Ak súd rozhoduje v záujme maloletého dieťaťa, musí na záujem maloletého dieťaťa prihliadnuť, pričom nie sú rozhodujúce pocity a predstavy rodičov. Maloleté dieťa nemôže byť zaťahované do priebehu konania a nemožno ho postaviť do pozície, že ono rozhodne spor medzi rodičmi, pretože uvedená situácia by ho len neprimerane psychicky zaťažovala. V danej prejednávanej veci sa však jedná o práve takúto situáciu, keď súd bol toho názoru, že rodičia rozhodnutie o tak dôležitej otázke, ako je výchovné prostredie dieťaťa, ponechali na rozhodnutí maloletého M., napriek jeho nízkemu veku, a nedokázali prekonať svoje rozpory a dôjsť k nejakej vyhovujúcej dohode, aby tak odbremenili dieťa od tak vážneho rozhodnutia.

32. Vzhľadom na vyššie uvedené, rozhodol súd tak, že maloletý A. bude zverený do osobnej starostlivosti matky a maloletý M. do osobnej starostlivosti otca. Obe deti boli zverené do starostlivosti konkrétneho rodiča od podania návrhu, keď z dokazovania vyplynulo, že či už A. ako aj M., minimálne

od tohto dátumu boli vo faktickej starostlivosti práve toho rodiča, ktorému napokon aj boli zverení. Súd zároveň rozhodol, že zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok v bežných veciach budú obaja rodičia, keď na obmedzenie tohto práva zo strany matky ani otca, neboli zistené žiadne dôvody.

33. Súdu sa však žiada uviesť v danej veci aj nasledovné.

Matka žiadala zveriť maloletého M. do svojej starostlivosti a pritom poukazovala na to, že podľa nej maloletý už nie je schopný slobodne vyjadriť svoj názor a ani pri rešpektovaní práv dieťaťa nemôže súd poskytovať ochranu zneužívaniu práv na úkor iného. V tejto súvislosti súd uvádza, že znalkyňa vo svojom odbornom stanovisku z 22.10.2021 skonštatovala aj ďalšiu dôležitú skutočnosť, a síce, že maloletý bol počas výsluchu pokojný a ochotne odpovedal na otázky. Toto podľa názoru súdu nasvedčuje tomu, že zo strany dieťaťa išlo o spontánny prejav a toto viedlo súd k záveru, že maloletý vyjadril svoju skutočnú vôľu. I keby matka chcela spochybníť slobodnú vôľu dieťaťa pri jeho vyjadrení túžby ostať v starostlivosti otca, ako je už vyššie uvedené, súd nevychádzal len zo samotného vyjadrenia dieťaťa, ale predovšetkým z odborného názoru znalkyne, ku ktorému dospela porovnaním postoja dieťaťa v čase znaleckého vyšetrenia a v čase jeho posledného výsluchu. Zverenie dieťaťa jednému z rodičov v súlade s jeho vyjadreným názorom, nie je možné považovať za poskytnutie ochrany súdom zneužitiu práv tohto rodiča na úkor druhého, nakoľko je potrebné prihliadnúť aj na právo dieťaťa, aby súd na jeho slobodne vyjadrený názor prihliadol, pokiaľ je v jeho záujme.

Matka namietala vykonanie výsluchu maloletého M. (druhého v poradí) s odôvodnením, že maloletý už raz pred súdom vypočutý bol, a zisťovanie citových väzieb dieťaťa môže byť relevantné len v prípade, ak má dieťa zabezpečený pravidelný a rovnocenný kontakt s oboma rodičmi. Tu však súd poukazuje na to, že potreba ďalšieho výsluchu maloletého M. vyplynula nielen z uplynutia dlhšieho času od jeho skoršieho výsluchu, ale aj zo správania jeho rodičov a z toho, že dieťa je už medzičasom fyzicky staršie, a teda aj psychicky vyspelejšie (v čase prvého výsluchu malo dieťa 11 rokov a v čase druhého výsluchu 13 rokov). Súd opakovane vypočul Jána napriek svojmu skoršiemu konštatovaniu, že výsluch maloletého M. nevykoná, nakoľko vo veci vypočutý už bol a jeho ďalší výsluch by pre dieťa znamenal ďalšie vystavenie stresu, a to s prihliadnutím práve na vývoj udalostí vo vzťahu medzi M. a matkou v ďalšom období. Matka aj napriek poukazovaniu na závery posudku, že je potrebné zachovať väzby medzi dieťaťom a ňou ako rodičom, ktoré nemá dieťa vo svojej starostlivosti, sama podľa názoru súdu svojím správaním k prehĺbeniu týchto väzieb nepomohla, práve naopak. Keďže súd mal za to, že aj samotná matka tým, ako sa k dieťaťu správa, vplýva na formovanie maloletého M., bolo potrebné výsluchom M. zistiť, či udalosti ku ktorým medzi ním a matkou medzičasom došlo od jeho posledného výsluchu a od výsluchu znalkyňou, mali vplyv na dieťa, a ak áno, aký. Za tým účelom súd vykonal výsluch dieťaťa aj napriek svojmu skoršiemu vyjadreniu.

Podľa názoru matky, maloletý svoj názor, že chce bývať u otca, vyslovil len pod vplyvom toho, že je výlučne u otca, ktorý na neho pôsobil a spracoval ho. S týmto sa súd nestotožnil keď poukazuje na to, že maloletý sa takto vyjadroval po celý čas, už aj pri svojom prvom výsluchu. V súčasnej dobe sa dieťa opätovne jednoznačne vyjadrilo, že chce byť zverené otcovi. Že ide o jeho skutočnú vôľu, je zrejme aj z dôrazného prejavu a zotrvania na svojom rozhodnutí, ktoré bolo možné pozorovať na maloletom aj počas samotného výsluchu na pojednávaní dňa 7.10.2021, pri ktorom bola prítomná aj znalkyňa, a ktorá vzhľadom na tieto pozorovania a neústupčivý postoj dieťaťa, sa hneď po jeho výsluchu vyjadrila, že prihliadne na zmenu u maloletého, prehodnotí svoje závery prezentované v znaleckom posudku a podá odborné posúdenie. Matka poukazovala aj na nevhodné vyjadrovanie sa otca o matke, v tejto súvislosti je však potrebné pripomenúť, že z výpovede maloletého M. rovnako vyplynulo, že sa takýmto spôsobom vyjadruje o otcovi aj samotná matka, a to najmä v poslednom období.

Matka poukazovala na znalecký posudok zo dňa 25.8.2020 (v ktorom bolo konštatované, že súčasné výchovné prostredie maloletého u otca nie je v najlepšom záujme maloletého) a na potrebu vzhľadom na takýto záver, zveriť dieťa práve do starostlivosti matky. Matka pri tomto svojom vyjadrení však už neprihliadla na ďalší vývoj situácie, ani na samotné správanie maloletého M. v priebehu konania, ktoré sa časom menilo od počiatočného súhlasu so stretávaním sa s matkou, cez postupné odmietanie stretnutí aj telefonického kontaktu až po úplnú nevlôľu dieťaťa zostať v domácnosti matky, keď sa aj pri občasných návštevách hneď po príchode k matke dožadovalo, aby po neho otec prišiel, pretože sa v danom prostredí necítilo dobre. V neposlednom rade je potrebné poukázať aj na posledný incident, kedy matka pri vopred dohodnutom stretnutí dňa 22.10.2021, napriek prvotnej dohode, že s M. spolu strávia dve hodiny v parku v Hlohovci, dieťa bez vedomia otca a v podstate proti jeho vôli, odviezla ku sebe domov. Ak potom dieťa dostalo amok a kričalo, bolo to len logické vyústenie toho, že zo strany matky došlo k porušeniu ich skoršej dohody. Dieťa chcelo, aby ho matka odviezla k otcovi, čo matka neurobila aj keď

mu povedala, že ho k otcovi zavezie, a nechala ho u seba prespať. Opäť teda nedodrжала to, čo dieťaťu prisľúbila. Navyše M. zobrala aj telefón, takže nemohol zavolať ani otcovi aby po neho prišiel, čo u M. mohlo viesť k neistote a bezradnosti. Takéto správanie matky rozhodne nie je možné považovať za jej snahu upevniť si vzťah s dieťaťom, najmä keď ich vzájomný vzťah už ani predtým nebol úplne dobrý. Je potom pochopiteľné, že dieťa sa necítilo dobre a nebolo v pohode, keď bolo matkou pod zámienkou odvezené z domu, prinútené prespať proti svojej vôli mimo domova a bez možnosti skontaktovať sa s otcom ktorý ani nevedel, kde dieťa je. Psychické rozpoloženie dieťaťa určite nezlepšilo ani následný zásah polície. I keď matka na záver vyjadrila presvedčenie, že tiež má právo tráviť čas s maloletým, súd poukazuje na to, že samozrejme je jej právom rozvíjať svoj vzťah s dieťaťom a stretať sa s ním, rozhodne však nie takým spôsobom, že ho od otca odvezie proti vôli dieťaťa a bez vedomia druhého rodiča. Všetky tieto zmeny a vývoj vzťahu medzi M. a matkou, ktoré nemožno pričítať jednoznačne iba vplyvu otca na dieťa, ale aj pričineniu samotnej matky (incident pri poslednom stretnutí, ktorý musela riešiť aj polícia), znalkyňa následne zohľadnila vo svojom doplnení znaleckého posudku, v ktorom skôr vyslovený záver prehodnotila a náležite aj zdôvodnila.

34. Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine, súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

35. Súd vo svojom rozhodnutí zároveň v širokom rozsahu upravil styk matky s maloletým M. tak, aby sa vytváral a utužoval vzťah medzi matkou a M. a aby sa zachovali aj väzby dieťaťa k ostatným súrodencom. Pri určení rozsahu styku pritom vychádzal z návrhov rodičov prezentovaných v priebehu konania, ako by si predstavovali upraviť styk toho rodiča, ktorému by M. zverený nebol. Mimo bežného styku (každý páry kalendárny týždeň od piatku od 16.00 hod. do nedele do 16.00 hod.), súd upravil stretávanie matky s maloletým aj počas ďalších období sviatkov, prípadne prázdnin dieťaťa. Takto upravený styk je v záujme maloletého, nakoľko rešpektuje jeho právo na zachovanie vzťahu k obidvom rodičom, na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi. Maloletý si tak môže rozvíjať citové väzby k matke a jeho stretávanie s matkou bude aj v záujme jeho zdravého vývinu, nakoľko dieťa potrebuje vplyv a výchovu aj zo strany matky. Pri takejto úprave styku, rovnako aj matka bude mať priestor na rozvíjanie svojho vzťahu s maloletým. Súd poznamenáva, že povinnosť otca pripraviť maloletého na styk s matkou nezahŕňa len prípravu vecí potrebných pre dieťa počas styku, ale aj psychickú prípravu dieťaťa na stretnutie s matkou a podporovanie maloletého, aby sa styku s matkou nebránil. Pokiaľ ide o A., súd rozsah jeho styku s otcom neupravoval, a to jednak vzhľadom na vek dieťaťa, ako aj na zhodný názor oboch rodičov, že tento styk upraviť nie je potrebné, pretože otec sa dokáže na svojich stretnutiach s dieťaťom dohodnúť.

36. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

37. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

38. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

39. Podľa § 62 ods. 4 veta prvá Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

40. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

41. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

42. Podľa § 77 ods. 1 veta prvá a druhá Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremlčuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania.

43. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

44. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

45. Ako bolo rodičmi konštatované v priebehu konania, ktorá skutočnosť medzi nimi nebola sporná, výdavky na výživu A. boli bežného charakteru, spočiatku vo výške 200 eur mesačne, po jeho nástupe na štúdium na strednej škole v priemernej výške okolo 300 eur mesačne. Výdavky na výživu maloletého M. boli taktiež vo výške primeranej k jeho veku a bežným potrebám, mesačne približne v sume 210 eur. Na všetkých týchto výdavkoch, ktoré deti majú vzhľadom na svoj vek, fyzickú vyspelosť, odôvodnené potreby súvisiace so školskou prípravou, športovou činnosťou prípadne voľnočasovými aktivitami, sa podľa zákonných ustanovení, rodičia majú podieľať spoločne v závislosti od svojich možností a majetkových schopností. Matka v čase podania návrhu od februára 2019 poberala rodičovský príspevok vo výške 220,70 eur a od januára 2020 vo výške 370 eur. V období od 20.11.2020 do 7.6.2021 dosahovala pracovný príjem v priemernej výške 1.776,79 eur. Od 29.6.2021 bola evidovaná na úrade práce s podporou v nezamestnanosti v priemernej výške 1.125 eur mesačne. Dňa 18.1.2022 sa zamestnala s predpokladaným čistým príjmom okolo 530 eur mesačne. Po celú dobu poberala rodinné prídavky v sume 76,50 eur. Jej manžel taktiež v rozhodnom období dosahoval príjem, a to v roku 2019 vo výške 765,87 eur, v roku 2020 vo výške 815,23 eur, od 19.11.2020 do 31.3.2021 poberal materské vo výške 711 eur a od 1.6.2021 rodičovský príspevok 378,10 eur. Okrem toho mu bol po celú dobu vyplácaný aj výsluhový dôchodok vo výške 888,35 eur. Otec v roku 2019 dosahoval priemerný čistý príjem vo výške 1.605,80 eur, v roku 2020 vo výške 1.031,60 eur a v roku 2021 vo výške 1.122,19 eur.

46. Pri určení výšky výživného súd vychádzal z vyššie uvedených zákonných ustanovení, v zmysle ktorých súd prihliadne na možnosti a schopnosti výživou povinného rodiča, prihliadne na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará, a zohľadní právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni oboch rodičov. V danom prípade súd zistil, že o maloletého A. sa osobne stará matka, pričom dieťa vzhľadom na svoj vek už nevyžaduje starostlivosť svojej matky vo zvýšenej miere, takže aj zo strany matky je povinnosť do určitej miery podieľať sa na výžive A. aj finančne. O maloletého M. sa osobne stará po celú dobu otec. Matka dosahovala počas celej doby konania príjem, ktorý sa pohyboval od 220 eur po 370 eur v období od podania návrhu do novembra 2020, v decembri 2020 sa podstatne zvýšil oproti predchádzajúcemu obdobiu na priemerne 1.776,79 eur až do júna 2021, kedy klesol na sumu 1.125 eur a k ďalšiemu poklesu jej príjmu prišlo od januára 2022 na predpokladaných 530 eur mesačne. U otca sa príjem pohyboval od 1.605,80 eur v roku 2019 po 1.122,19 eur v roku 2021.

47. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. V danom konaní mal súd preukázané odôvodnené potreby detí, výška a dôvodnosť ktorých, zo strany rodičov spochybnená nebola.

48. Pri súčasnom zohľadnení odôvodnených potrieb detí ako aj výšky príjmu a opodstatnených výdavkov rodičov nevyhnutných na krytie svojich osobných potrieb dospel súd k záveru, že otec maloletého A. má možnosť a schopnosť platiť na výživu dieťaťa výživné v určenej výške, a to 150 eur v období od podania návrhu do 31.8.2021, kedy bol A. žiakom základnej školy a vo výške 170 eur od 1.9.2021, kedy došlo na strane dieťaťa k zmene pomerov jeho nástupom na strednú školu. V období, kým bolo dieťa na základnej škole, boli jeho výdavky vo výške približne 200 eur. V rovnakom období dosahoval otec, minimálne od januára 2019 do konca novembra 2020 vyšší príjem ako matka, preto súd v tomto období určil otcovi platiť výživné vo vyššej miere ako matke, ktorá má ešte o jednu vyživovaciu povinnosť viac ako otec (vo vzťahu k maloletému F.). V ďalšom období od septembra 2021 sa zvýšili výdavky A. približne na 300 eur mesačne. V tomto období bola matka nezamestnaná s podporou v nezamestnanosti približne v rovnakej výške ako dosahoval otec svoj príjem, od januára 2022 príjem matky výrazne poklesol, čo všetko bolo zohľadnené pri určení výživného na dieťa. Pokiaľ ide o výživné na maloletého Jána zo strany matky, jeho výška bola určená v závislosti od príjmu, ktorý matka v jednotlivých obdobiach dosahovala. V čase od podania návrhu až do novembra 2020 bola na rodičovskej dovolenke s príjmom od 220 eur do 370 eur, preto v tomto období súd rozhodol o jej povinnosti platiť výživné 50 eur mesačne. Od decembra 2020 do júna 2021 mala príjem 1.776,79 eur, preto v tomto období bolo potrebné určiť jej výživné vyššie, a to v sume 100 eur mesačne. Od 7.6.2021 do 18.1.2022 bola matka nezamestnaná, avšak poberala podporu vo výške porovnateľnej s príjmom otca, preto jej bolo určené výživné počas tejto doby v sume 90 eur a napokon, od 1.2.2022 jej bolo stanovené výživné 70 eur mesačne, pretože sa síce zamestnala, ale jej príjem klesol na sumu približne 530 eur. Počas celej doby súd zohľadňoval aj jej ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči F..

49. Súd dospel k záveru, že výživné na A. aj na M. bolo určené v takej výške, v ktorej ho tak otec ako aj matka môžu zo svojich príjmov primerane, riadne a včas uhrádzať bez toho, aby bola ohrozená ich vlastná existencia. Výživné bolo zároveň určené v súlade so zaužívanou súdnou praxou, podľa ktorej platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 25 - 30 % jeho čistého príjmu, samozrejme s prihliadnutím na individuálne okolnosti každého konkrétneho prípadu. Taktiež je potrebné podotknúť, že výživné má prednosť pred ostatnými výdavkami rodičov. Na druhej strane, takto určené výživné spolu s primeraným výživným od druhého rodiča a prídavkami na každé z detí, je podľa názoru súdu v postačujúcej výške a umožní uspokojiť všetky odôvodnené potreby maloletých v celej miere, keď v konaní neboli preukázané potreby ani A. a ani M. v takom rozsahu, aby odôvodňovali určiť výživné až v takej výške, ako rodičia žiadali.

50. Ani jeden z rodičov v tomto rozhodnom období výživné na deti neplatil. Z toho dôvodu im vzniklo ročné výživné.

Otcovi vzniklo ročné výživné na A. za obdobie od 31.1.2019 do 28.2.2022 v sume 5.674,84 eur (za 31 mesiacov od februára 2019 do augusta 2021 v sume po 150 eur mesačne spolu v sume 4.650 eur + alikvótna časť za 1 deň mesiaca január 2019 zo sumy výživného 150 eur, t.j. 4,84 eur, za 6 mesiacov od septembra 2021 do februára 2022 v sume po 170 eur mesačne spolu v sume 1.020 eur, spolu výživné za celé obdobie vo výške 5.674,84 eur), ktoré ročné výživné súd uložil otcovi zaplatiť popri bežnom výživnom v pravidelných mesačných splátkach po 157 eur mesačne až do jeho úplného zaplatenia tak, aby celé ročné výživné pri jeho riadnom splácaní bolo splatené najneskôr do 3 rokov.

Matke vzniklo ročné výživné na M. za obdobie od 31.1.2019 do 28.2.2022 v sume 2.491,61 eur (za 22 mesiacov od februára 2019 do novembra 2020 v sume po 50 eur mesačne spolu v sume 1.100 eur + alikvótna časť za 1 deň mesiaca január 2019 zo sumy výživného 50 eur, t.j. 1,61 eur, za 6 mesiacov od decembra 2020 do mája 2021 v sume po 100 eur mesačne spolu v sume 600 eur, za 8 mesiacov od júna 2021 do januára 2022 v sume po 90 eur mesačne spolu v sume 720 eur, za 1 mesiac február 2022 v sume 70 eur mesačne spolu v sume 70 eur, spolu výživné za celé obdobie vo výške 2.491,61 eur), ktoré ročné výživné súd uložil matke zaplatiť popri bežnom výživnom v pravidelných mesačných splátkach po 70 eur mesačne až do jeho úplného zaplatenia tak, aby celé ročné výživné pri jeho riadnom splácaní bolo splatené najneskôr do 3 rokov.

51. Týmto rozsudkom súd v súlade s § 121 Civilného mimosporového poriadku zmenil vo výroku III. rozsudok Okresného súdu Trnava č.k. 8P/10/2016-28 zo dňa 24.5.2016 v časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností voči maloletým deťom.

52. Podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

53. V zmysle čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

54. Podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa je zakotvená zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia, majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

55. Ako už bolo vyššie uvedené, vykonaným dokazovaním mal súd za osvedčené, že rodičia nedokážu spolu konštruktívne komunikovať pokiaľ ide o výchovu a starostlivosť o maloletého Jána, v ich vzťahu a aj vo vzájomných prejavoch voči sebe je zjavné napätie z dôvodu nevhodnej a nedostatočnej komunikácie rodičov, ale aj zintenzívňujúceho sa odmietania maloletého Jána s matkou sa stretávať, pričom tento stav je dlhodobého charakteru s tendenciou výrazného zhoršovania sa. Tiež bolo osvedčené, že medzi Jánom a matkou došlo k výraznému zhoršeniu vzťahu v ostatnom období a že styk matky s maloletým sa neuskutočňuje. Nespornou skutočnosťou však je, že v zásade je v záujme maloletého Jána aby sa aj jeho matka podieľala na jeho výchove a na udržiavaní rodičovského vzťahu a aby dochádzalo k upevňovaniu ich vzájomných citových vzťahov a to aj osobným kontaktom, o ktorý matka prejavuje trvalý záujem. Aj znalkyňa sa vyjadrila, že je potrebná sanácia vzťahu maloletého k matke, pričom kľúčovú úlohu pre zmenu v správaní dieťaťa ku svojej matke zohráva práve otec, ktorý však toho aktuálne nie je schopný. Za tým účelom znalkyňa odporučila spoluprácu s odborníkom.

56. S prihliadnutím na výrazné zhoršovanie sa vzťahu matky s maloletým v poslednom období a bezodkladnosť potreby zamedzenia takémuto ťažko reparablemu a neželanému stavu, nariadil súd rodičom ako aj maloletému povinnosť spočívajúcu v účasti na odbornom psychologickom poradenstve za účelom zlepšenia vzťahu maloletého k matke a za účelom zlepšenia a osvojenia si komunikácie oboch rodičov, či už vo vzťahoch navzájom alebo vo vzťahu k dieťaťu, ktoré poradenstvo sa bude realizovať v TENENET o.z. v rozsahu a v období vymedzenom vo výroku IV. tohto rozhodnutia. Súd tak rozhodol majúc za to, že je v súlade s najlepším záujmom maloletého Jána, aby mal zabezpečené podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s oboma rodičmi. Na záver súd dodáva, že obaja rodičia si zároveň musia uvedomiť, že v záujme dieťaťa je predovšetkým to, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

57. Úplne na záver súd ešte uvádza, že v priebehu konania nebol vykonaný navrhnutý dôkaz, prehratie obrazovo-zvukového záznamu z doloženého DVD, ktorý predložil právny zástupca otca, a na ktorom malo byť zachytené správanie maloletého Jána, ktorým prejavuje svoj odpor ísť k matke v období viac rokov dozadu, kedy ešte fungovala striedavá osobná starostlivosť o deti. Tento dôkaz súd nevykonal z dôvodu, že jeho vykonanie by nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie súdu, ktorý musí vychádzať zo stavu v čase rozhodovania, pričom záznam bol z obdobia, kedy sa striedavá starostlivosť ešte realizovala a neboli dôvody na jej zmenu.

58. Podľa § 58 Civilného mimosporového poriadku, o nároku na náhradu a o výške trov konania rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

59. Podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

60. O náhrade trov konania účastníkov rozhodol súd podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, keď rozhodol vo výroku V. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. Civilného mimosporového poriadku.

61. Podľa § 259 Civilného sporového poriadku, ak pri dokazovaní vznikne povinnosť, ktorá je spojená s výdavkami inej osoby, má táto osoba tie isté práva a povinnosti pri ich uplatnení ako svedok.

62. Podľa § 57 Civilného mimosporového poriadku, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

63. Súd nakoniec rozhodol aj o nároku štátu na náhradu trov konania, ktoré štátu vznikli zaplatením znalečného znalkyni zo štátnych prostriedkov vo výške 57,71 eur, ktorá suma nebola vyplatená zo zložených preddavkov na znalečné zo strany rodičov, nakoľko znalecké dokazovanie bolo nariadené v záujme maloletého vzhľadom k tomu, že rodičia sa nevedeli na starostlivosti o maloleté dieťa dohodnúť a bolo nevyhnutné posúdiť najvhodnejšiu formu starostlivosti o dieťa nestrannou osobou, ktorou bol v tomto prípade znalec, pričom v konaní podľa Civilného mimosporového poriadku sa neuplatňuje ani zásada úspechu ani zavinenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava (§ 355 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania, a síce ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisová značka konania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní to, čo mu ukladá vykonateľné súdne rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku a v prípade starostlivosti o maloletú a styku s maloletou návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 370 a nasl. CMP).